

Rammeaftale 2014

Udviklingsstrategi

**De 19 kommuner i regionen
og Region Midtjylland**

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Forord	3
Sammenfatning	5
Kapitel 1. Indledning	6
Kapitel 2. Fokus- og Udviklingsområder	7
2.1. Fælles metodeudvikling af omkostningseffektive og fagligt kvalificerede tilbud .	7
2.2. Godkendelse og tilsyn	7
Kapitel 3. Hvad er omfattet af rammeaftalen	9
3.1 Samarbejdet om Udviklingsstrategien i Rammeaftale 2014	10
3.2 Fælles mål og visioner	11
3.3 Bruger- og pårørendeinddragelse	11
Kapitel 4. Vurdering af nuværende og fremtidige behov for pladser	13
4.1 Det samlede behov for og forventet forbrug af tilbud i 2014	13
4.2 Kommunernes behov for pladser <i>uden for</i> kommunens eget regi.....	13
Kapitel 5. Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger	16
5.1. Lands- og landsdelsdækkende tilbud.....	16
5.2. Sikrede afdelinger	16
Kapitel 6. Specialundervisningsområdet	18

Herudover omfatter Rammeaftale 2014, Udviklingsstrategien:

Bilag 1. Målgruppebeskrivelse

Bilag 2. Udviklingsplan for Sølund 2014

Bilag 3. Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Bilag 4. Organisering på det specialiserede socialområde

Bilag 5. Udtræk fra Tilbudsportalen, samlet overblik over tilbud i den midtjyske region

Bilag kan findes på kommunernes og Region Midtjyllands fælles socialportal (www.socialportalen.viborg.dk) samt på kommunernes og Region Midtjyllands hjemmesider, hvor også denne publikation kan hentes.

Forord

Rammeaftalen er et planlægnings- og udviklingsværktøj, der skal sikre et samlet overblik over tilbudsviften på det område, som regionen og kommunerne samarbejder om. Samtidig er det formålet med rammeaftalen at skabe overensstemmelse mellem udbud og efterspørgsel på tilbud og ydelser inden for aftalens område.

Derudover er det formålet med rammeaftalen at:

- Sikre og styre den faglige udvikling af tilbuddene på tværs af kommunegrænser, så alle kommuner til stadighed er i stand til at tilbyde de rigtige tilbud af høj kvalitet til små målgrupper og målgrupper med komplicerede problemer.
- Skabe synlighed og gennemsækelighed om kapacitet, behov for pladser samt takst- og udgiftsudviklingen.
- Sikre koordinering og udvikling af nye tilbud særligt til små målgrupper og målgrupper med komplicerede problemer, så ekspertise og ressourcer på særlige områder anvendes hensigtsmæssigt.

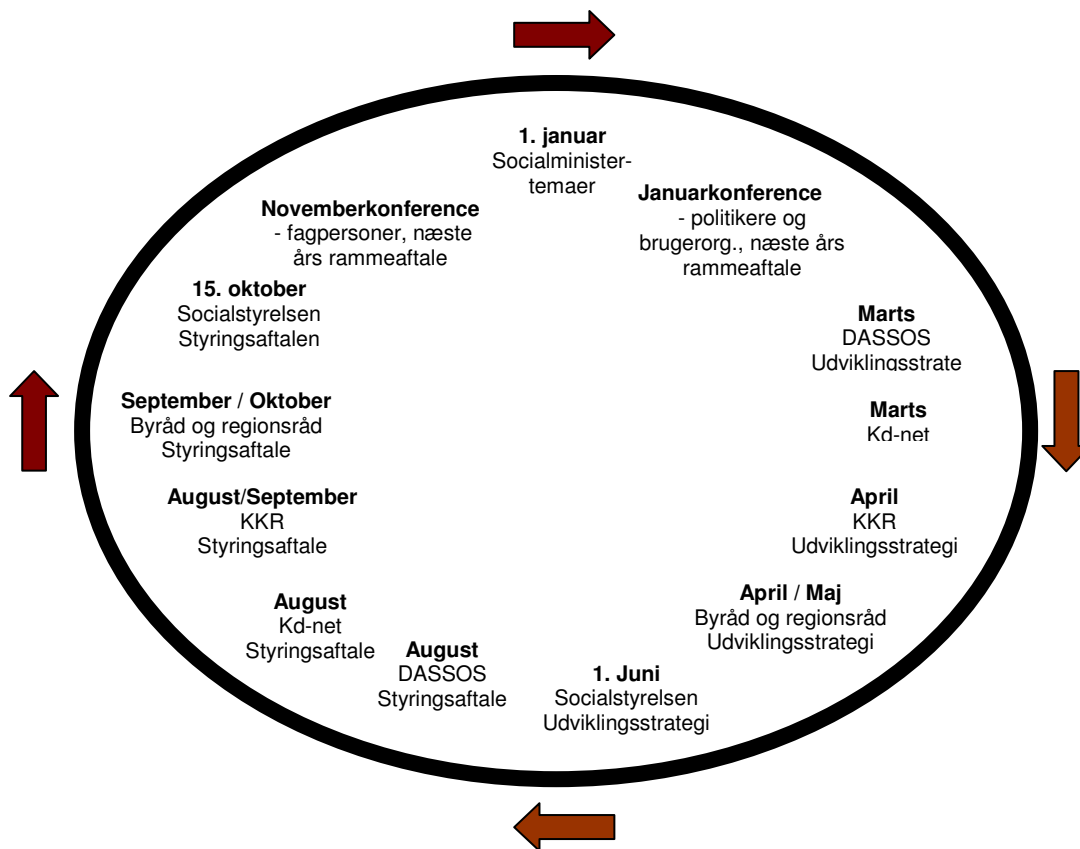
Rammeaftalen er opdelt i henholdsvis en faglig udviklingsdel (Udviklingsstrategien) og en kapacitets- og økonomistyringsdel (Styringsaftalen). Udviklingsstrategien skal være offentliggjort senest den 1. juni 2013 og Styringsaftalen senest den 15. oktober 2013. Tilsammen udgør de Rammeaftale 2014.

Udviklingsstrategien tager afsæt i indberetninger fra de 19 kommuner og Region Midtjylland om det forventede behov for tilbud på det sociale område og deres overvejelser om tilbudsviften det kommende år. Udviklingsstrategien er udarbejdet i tæt samarbejde med repræsentanter fra administrationen i kommunerne og Region Midtjylland, hvormed der er skabt et godt afsæt for en fælles indsats på det sociale område.

For borgerne har det gode samarbejde stor betydning. Koordinering af indsatsen er medvirkende til at sikre, at der altid er tilbud af høj faglig kvalitet – uanset om det er egen kommune, anden kommune eller Region Midtjylland, der driver tilbuddet.

Samtidig har det stor betydning for kommunerne og Region Midtjylland, at koordineringen af tilbudsviften bliver en succes - at der sikres den bedst mulige anvendelse af tilbuddene på rammeaftalens område såvel fagligt som økonomisk.

Et årshjul for rammeaftalearbejdet ser i grove træk ud som skitseret herunder:

Det er DASSOS, herunder Forretningsudvalget, som har deltagelse af embedsmænd fra kommunerne og Region Midtjylland, der har forberedt arbejdet omkring Udviklingsstrategien inden fremsendelse til Kommunaldirektørnetværket (Kd-net) samt Kommunekontaktråd (KKR) og Det Regionale Kontaktudvalg (RKU). Se bilag 4 for yderligere information om organiseringen på det specialiserede socialområde.

Sammenfatning

Rammeaftalen er et planlægnings- og udviklingsværktøj, der skal sikre en åben dialog om udviklingen på det specialiserede socialområde.

Aftalen skal dels fungere som et redskab, der sikrer balance i udbud og efterspørgsel efter specialiserede sociale tilbud ud fra hensyn til driftssikkerhed, forsyningssikkerhed og en rationel økonomi, og dels sikre fleksibilitet og faglig udvikling i tilbuddene.

Fokus- og udviklingsområder

I Rammeaftale 2014 har kommuner og Region Midtjylland i fællesskab en række fokusområder, hvor det findes særlig vigtigt, at der i det fremadrettede samarbejde er en øget bevågenhed:

- Fælles metodeudvikling af omkostningseffektive og fagligt kvalificerede tilbud
I den midtjyske region er der enige om, at der fortsat skal være fokus på fælles metodeudvikling. Den fælleskommunale/regionale metodeudvikling er forankret i Metodecentret i en 2 årige periode til at understøtte implementeringen og erfaringsopsamlingen af udvalgte metoder – til gavn for alle. I fællesskab arbejdes der med velfærdsteknologi (bl.a. Multi Comai), Recoveryscreening og MST - suppleret med De Utrolige År og Slægtsanbringelser.
- Godkendelse og tilsyn
Ministertemaet i Rammeaftale 2014 er godkendelse og tilsyn. De midtjyske kommuner og Region Midtjylland har i 2013 igangsat processen med at løfte tilsynsopgaven mest hensigtsmæssigt. Dialog, samarbejde og koordinering er centrale elementer i denne proces. Parterne vil i løbet af 2013 og 2014 konkretisere de temaer, der er behov for at sætte fokus på, ligesom takster og et fortsat helhedsorienteret fokus på udvikling er opmærksomhedspunkter

Vurdering af nuværende og fremtidige behov for pladser

I forbindelse med udarbejdelsen af Rammeaftale 2014 har kommunerne udarbejdet en vurdering af behov for og forventet forbrug af tilbud i 2014.

Overordnet set tilkendegiver et flertal af kommunerne en uændret efterspørgsel efter de tilbud, som er omfattet af Rammeaftale 2014. Samtidig forventer kommunerne et uændret eller faldende behov for pladser uden for kommunens eget regi.

Kapitel 1. Indledning

Et mål med det nye rammeaftalekoncept¹ har været at forenkle arbejdet med rammeaftalerne og kommunernes indberetninger i forbindelse med udarbejdelsen af aftalerne. Det betyder, at proceskravene til rammeaftalen er begrænsede, således at det i højere grad bliver op til kommunerne selv at vurdere, hvilke oplysninger der er nødvendige i forbindelse med indgåelse af rammeaftalen, herunder hvilke tilbudstyper, temaer eller målgrupper, der for et givet år skal være i fokus i Udviklingsstrategien.

Dertil kommer ministerens nye mulighed for at udmelde særlige temaer eller tilbud, som skal behandles. I Rammeaftale 2014 er det udmeldte tema "Godkendelse og tilsyn". Temaet udmeldes hvert år pr. 1. januar.

Udviklingsstrategien skal have fokus på den faglige udvikling i de omfattende tilbud og skal samtidig også indeholde et samlet skøn over behovet for oprettelse af nye pladser og tilbud. I overensstemmelse med lovgivningen skal de respektive kommunalbestyrelser og regionsrådet derfor have en drøftelse af, om udbuddet af og behovet for pladser og tilbud i det eller de foregående år har været overensstemmende både i forhold til antal pladser og tilbud og i forhold til tilbuddenes indhold.

I Region Midtjylland er kommunerne derfor blevet bedt om at udarbejde en vurdering af behov for og forventet forbrug af tilbud i 2014 samt overvejelser om tilbudsviften. Kommunerne er i den forbindelse blevet bedt om at tage højde for de tendenser og udviklingstræk, som registreres i kommunen, ligesom der er blevet taget højde for eventuelle problemstillinger i forhold til ventelister.

Med den nye lovgivning er der således lagt op til, at kommunalbestyrelserne og regionsrådet i høj grad selv beslutter, hvad Udviklingsstrategien skal indeholde. Samtidig kan Udviklingsstrategien have et flerårigt sigte, hvor der i årets aktuelle Udviklingsstrategi udvælges fokus- og udviklingsområder til nærmere beskrivelse.

¹ Ny lovgivning pr. 3. marts 2011

Kapitel 2. Fokus- og Udviklingsområder

2.1. Fælles metodeudvikling af omkostningseffektive og fagligt kvalificerede tilbud

Kommunerne og Region Midtjylland er enige om, at der fortsat skal være fokus på metodeudvikling som et vigtigt værktøj til at sikre mere omkostningseffektive og fagligt kvalificerede tilbud på det sociale område. Derfor blev det i sommeren 2012 besluttet, at forankre den fælleskommunale/regionale metodeudvikling i Metodecentret – Center for Innovation og Metodeudvikling og afsætte fælles midler i en 2 årig periode til aktiviteter, der kan understøtte, at implementeringen af de udvalgte metoder bliver effektiv og at erfaringerne fra afprøvningsne bliver opsamlet og delt mellem kommuner og region – til gavn for alle.

På denne baggrund er det besluttet, at metodeudvikling af omkostningseffektive og fagligt kvalificerede tilbud også skal indgå som et fokus- og udviklingsområde i Rammeaftale 2014.

Formålet med den fælles metode- og tilbudsudvikling er at skabe en platform for, at kommunerne kan løse deres opgaver på nye og smartere måder. De nye metoder skal have et dobbelt fokus; dels skal de sikre den bedst mulige ressourceanvendelse, og dels skal de styrke indsatsen og sikre god kvalitet i den sociale praksis. Dette kan f.eks. ske ved at sammenlægge eller omlægge tilbud, øget vægt på inklusion, udvikle nye anderledes tilbud samt reorganisere med (forstærket) fokus på effekten af indsatsen og serviceniveauet.

Fælles metode- og tilbudsudvikling er et omfattende begreb, der nødvendigvis må konkretiseres, før arbejdet kan igangsættes, og der kan skabes fælles retning i processen. Det betyder også, at der med fordel kan udvælges nogle konkrete temaer, der kan være interessante i et fælleskommunalt/regionalt metodeudviklingsøjemed. Kommunerne og Region Midtjylland har tilkendegivet, at de i fællesskab ønsker at arbejde videre med velfærdsteknologi, Recoveryscreening og MST - suppleret med De Utrolige År og Slægtsanbringelser.

Resultaterne kommer ikke af sig selv, hvorfor implementering af metoder i 2014 er et særligt centralt element for at få dem forankret i kommuner og region. Det er bl.a. gennem deltagelse i denne proces med udbredelse og implementering af metoder, der dokumenterbart virker, og hvor der i de kommunale og regionale forvaltninger arbejdes konkret med metodeudvikling på udvalgte emner, at *"omkostningseffektive og fagligt kvalificerede tilbud"* opstår, og gevinsten kan høstes.

2.2. Godkendelse og tilsyn

Som led i de nye regler om rammeaftaler på det sociale område og det almene ældreboligområde, som trådte i kraft den 16. marts 2011, har socialministeren fået mulighed for at udmelde et særligt tema. Det særlige tema skal behandles i rammeaftalerne sammen med de temaer, der ifølge reglerne er obligatoriske, og de temaer, som aftaleparterne selv beslutter at behandle.

Det særlige tema i Rammeaftale 2014 er godkendelse og tilsyn.

Den 25. november 2012 har regeringen og Folketingets partier indgået aftale om "Et Nyt Socialtilsyn". Godkendelses- og tilsynsreformen indebærer et løbende samarbejde om opgaven på tværs af kommune- og regionsgrænser. Det er derfor vigtigt at have fokus på dialog og samarbejde mellem alle parter nu og fremadrettet. Netop derfor vil godkendelse og tilsyn fremover være et fast tema i rammeaftalen.

Med udmeldingen af godkendelse og tilsyn som ministertema for rammeaftalen 2014 ønsker ministeren, at kommuner og regioner drøfter, hvordan det fremtidige samarbejde kan tilrettelægges mest hensigtsmæssigt, således at der tages hensyn til både kommuner, regioner og private som driftsherre, til kommunerne som købere af pladser og til, at socialtilsynet kan udfylde den rolle, som det får efter loven.

Dernæst ønsker ministeren, at kommuner og regioner drøfter, hvilke temaer der med det nye tilsyns ikrafttræden er behov for at sætte fokus på. Endelig opfordrer ministeren til, at kommuner og regioner som led i indgåelse af styringsaftalen for 2014 drøfter de takster, som socialtilsynet skal fastsætte.

De midtjyske kommuner og Region Midtjylland har i 2013 igangsat processen med at løfte tilsynsopgaven mest hensigtsmæssigt. Dialog, samarbejde og koordinering er centrale elementer i denne proces. Kommuner og Region Midtjylland vil i løbet af 2013 og 2014 konkretisere de temaer, der er behov for at sætte fokus på, ligesom takster og et fortsat helhedsorienteret fokus på udvikling er opmærksomhedspunkter.

Opgaven består også i at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddene, hvorfor den indsigt i kvaliteten i tilbuddene, som tilsynet giver, også er vigtigt for at sikre udviklingen i tilbuddene. Kvalitetsudvikling ved hjælp af tilsynet er derfor et vigtigt element i 2014.

Kapitel 3. Hvad er omfattet af rammeaftalen

Myndighedsansvaret, ansvaret for forsyningen og ansvaret for finansieringen på det sociale område er placeret i kommunerne. Det indebærer, at den enkelte kommunalbestyrelse har det samlede ansvar for at træffe afgørelser om borgerens visitation til tilbud, sikre at der er relevante tilbud til borgerne samt finansiere tilbuddene.

At kommunerne har forsyningsansvaret, jf. Servicelovens § 4, betyder, at de skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter Serviceloven. Denne forpligtelse kan de opfylde ved enten selv at oprette tilbuddene eller samarbejde med regionen, andre kommuner eller private leverandører.

Regionen har leverandøransvar, jf. Servicelovens § 5. Det samme leverandøransvar har de kommuner, som overtager tilbud, der er omfattet af rammeaftalen. Leverandøransvaret indebærer en forpligtelse til at stille tilbuddene til rådighed efter aftale med kommunerne og drive dem fagligt og økonomisk forsvarligt, herunder tilpasse kapaciteten, udvikle tilbuddene og føre tilsyn. For at kunne leve op til leverandøransvaret er det en væsentlig forudsætning for regionen og de kommunale leverandører, at der løbende er dialog om de akutte og fremtidige behov.

Udover tilbud omfattet af rammeaftalen driver kommunerne en række sociale tilbud. Kommunerne opfordrer i fællesskab til, at takstberegningsprincipperne er gældende for alle tilbud, jf. Styringsaftalen.

Parterne har aftalt, at specialiserede sociale tilbud, hvor mere end 5 % af pladserne anvendes af andre kommuner end driftsherren, er en del af Rammeaftalen. Alle regionale tilbud vil være omfattet af rammeaftalen. Private tilbud er ikke omfattet af rammeaftalen, men rammeaftalen får dog afsmittende effekt for de private leverandører, da aftalerne i høj grad angiver de rammer, som området kommer til at udvikle sig inden for.

Rammeaftalens anvendelsesområde er følgende typer af tilbud, der ligger i regionen:

Tablet 3.1. Lovhjemmel for tilbud omfattet af rammeaftalen

Lovgivning	Indhold
Serviceloven § 32	Særlige dagtilbud til børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 36	Særlige klubtilbud til større børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 66, stk. 1, 2 og 5	Anbringelsessteder for børn og unge - plejefamilier, kommunale plejefamilier og opholdssteder
Serviceloven § 67, stk. 1	Døgntilbud til børn og unge med sociale eller adfærdsmæssige problemer
Serviceloven § 67, stk. 2	Døgntilbud til børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 67, stk. 3	Sikrede institutioner for børn og unge
Serviceloven § 83 *	Personlig hjælp, pleje og støtte
Serviceloven § 84 *	Afløsning/aflastning af ægtefæller eller andre nære pårørende

Serviceloven § 85 *	Hjælp, pleje, støtte
Serviceloven § 86 *	Genoptræning og vedligeholdelsestræning
Serviceloven § 87 *	Som §§ 83-85 med døgnvarighed
Serviceloven § 97 *	Ledsagelse (voksne under 67 år)
Serviceloven § 98 *	Særlig kontaktperson til døvblinde (voksne under 67 år)
Serviceloven § 101	Behandling af stofmisbrug (social behandling)
Serviceloven § 102 *	Hjælp, pleje, støtte af behandlingsmæssig karakter
Serviceloven § 103	Beskyttet beskæftigelse
Serviceloven § 104	Aktivitets- og samværstilbud
Serviceloven § 107	Midlertidig boform til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 108	Længerevarende boform til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 109	Kvindekrisecentre mv.
Serviceloven § 110	Forsorgshjem mv.
Serviceloven § 112 (jf. § 5, stk. 2)	Hjælpe midler i nogle tilfælde til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Almenboligloven 185 b	Almene ældreboliger specielt indrettet til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Folkeskoleloven § 20, stk. 3	Lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud (børn og unge)
Specialundervisningsloven § 1, stk. 2	Lands- og landsdelsdækkende tilbud (voksne)
Specialundervisningsloven § 1, stk. 3	Tilbud til personer med tale-, høre- og synshandicap (kommunikation).

Note: Tilbud efter Serviceloven §§ 83-87, §§ 97-98 samt § 102 indgår, hvor ydelser efter disse paragraffer ydes i tilknytning til tilbud omfattet af rammeaftalen efter Almenboligloven § 185 b.

Det er rammeaftalen i beliggenhedsregionen, der er gældende, hvis kommuner ønsker at anvende et tilbud i en anden region.

Plejefamilier, kommunale plejefamilier og opholdssteder har ikke tidligere været omfattet af rammeaftalens anvendelsesområde. Bekendtgørelse nr. 205 af den 13. marts 2011 om rammeaftaler mv. på det sociale område og på det almene ældreområde fastsætter nu, at der er sket en ændring på dette område, hvorfor kommunerne vil indgå i dialog med de private driftsherrer/tilbud om, at de fremover vil blive omfattet af rammeaftalen.

Kommunerne og LOS (Landsforeningen af opholdssteder) har løbende haft konstruktive drøftelser om rammeaftalens afsmittende effekt for de private leverandører.

3.1 Samarbejdet om Udviklingsstrategien i Rammeaftale 2014

I Region Midtjylland er Udviklingsstrategien i Rammeaftale 2014 udarbejdet i en åben dialog mellem de 19 kommuner og Region Midtjylland. Det er DASSOS, som har deltagelse af embedsmænd fra kommunerne og Region Midtjylland, der har forberedt arbejdet omkring rammeaftalen. Målet har været en aftale, der dels giver et samlet overblik over tilbudsviften i regionen og dels skaber et fælles afsæt for udvikling af indsatsen over for borgerne.

DASSOS har godkendt det endelige udkast til Udviklingsstrategien i Rammeaftale 2014 den 21. februar 2013. Dialogforum Midtjylland har drøftet udkast til Udviklingsstrategi på deres møde den 7. februar 2013, inden aftalen blev behandlet i KKR den 8. april. Samtidig er rammeaftalen endeligt godkendt i de enkelte kommunalbestyrelser og i regionsrådet.

3.2 Fælles mål og visioner

De 19 kommuner og Region Midtjylland har en fælles opgave med udarbejdelsen af rammeaftalen. Den skaber et fælles udgangspunkt for det mellemkommunale samarbejde og samarbejdet mellem kommuner og Region Midtjylland om indsatsen på det sociale område.

Den socialpolitiske linie tegnes af den enkelte kommune, der formulerer mål og visioner for egne tilbud. Samtidig har kommunerne og Region Midtjylland i fællesskab formuleret en række mål og visioner, der danner en fælles ramme om indsatsen på det sociale område.

Fælles mål og visioner for borgerne

Kommunerne og Region Midtjylland vil i fællesskab arbejde for at:

- Sikre borgerne en dynamisk og fleksibel socialsektor, der tager afsæt i den enkeltes ønsker, behov og muligheder.
- Sikre borgerne en socialsektor, hvor ressourcerne udnyttes optimalt.
- Sikre borgerne en sammenhængende og koordineret indsats på tværs af kommune- og regionsgrænser og på tværs af sektorer.
- Sikre borgere med særlig behov fuld adgang til specialiserede tilbud og behandling, således at den brede vifte af tilbud og den særlige ekspertise, som borgerne benytter sig af, understøttes og udvikles.

3.3 Bruger- og pårørendeinddragelse

Omdrejningspunktet for indsatsen på det sociale område er et godt samarbejde med brugerne og de pårørende om tilbuddene, herunder om ændrede behov og ønsker. Derfor vil kommunerne og Region Midtjylland arbejde for et åbent og tillidsfuldt samarbejde med brugere og pårørende på flere niveauer:

- Dels i de enkelte tilbud hvor indsatsen ydes:

Beslutningen om, hvordan der i det enkelte tilbud arbejdes med bruger- og pårørendeinvolvering, træffes af den enkelte kommune og af Region Midtjylland i forhold til de tilbud, den enkelte myndighed driver.

Af informationerne om de enkelte tilbud vil det fremgå, hvilke rammer der er for bruger- og pårørendeindflydelse, herunder om der er etableret bruger- og pårørenderåd.

- Dels med politiske og administrative beslutningstagere i den enkelte kommune:

Tilbagemeldinger til de politiske og administrative systemer om indsatsen på det sociale område har stor betydning. Derfor inddrager de enkelte kommuner løbende det kommunale handicapråd i processen omkring udarbejdelsen af den årlige rammeaftale.

- Dels med politiske og administrative beslutningstagere på regionalt niveau:

Formand og næstformand fra de lokale brugerorganisationer deltog den 14. januar 2013 i Januarkonferencen. Under overskriften *"Velfærd på nye betingelser"* drøftede de sammen med lokale kommunalpolitikere bl.a. fokus- og udviklingsområder i det kommende års rammeaftale.

I et samarbejde mellem Danske Handicaporganisationer, Skole og Samfund samt KKR Midtjylland er der etableret et regionalt dialogforum (Dialogforum Midtjylland). Dette forum drøfter generelle spørgsmål og kan afholde åbne konferencer eller lignende, der behandler temaer for udvikling af det sociale område. Dialogforum Midtjylland behandler udkast til den årlige rammeaftale.

Kapitel 4. Vurdering af nuværende og fremtidige behov for pladser

I henhold til lovgivningen vedr. Udviklingsstrategien skal de respektive kommunalbestyrelser og regionsråd have en drøftelse af, om udbuddet af og behovet for pladser og tilbud i det eller de foregående år har været overensstemmende både i forhold til antal pladser og tilbud og i forhold til tilbuddenes indhold. Udviklingsstrategien skal derfor indeholde et samlet skøn over behovet for oprettelse af nye pladser og tilbud.

I Region Midtjylland er kommunerne derfor blevet bedt om at udarbejde en vurdering af behov for og forventet forbrug af tilbud i 2014 samt overvejelser om tilbudsviften. Kommunerne er i den forbindelse blevet bedt om at tage højde for de tendenser og udviklingstræk, som registreres i kommunen, ligesom der er blevet taget højde for eventuelle problemstillinger i forhold til ventelister.

Der skelnes efterfølgende mellem kommunens samlede behov for pladser og deres behov for pladser *uden for* kommunens eget regi.

4.1 Det samlede behov for og forventet forbrug af tilbud i 2014

Overordnet set tilkendegiver et flertal af kommunerne en uændret efterspørgsel efter de tilbud på social- og specialundervisningsområdet, der er omfattet af Rammeaftale 2014, jf. nedenstående tabel 4.1.

For målgrupperne voksne med autisme samt ADHD forventer 6-8 kommuner et stigende behov for dag- og døgnpladser i 2014 – en tendens, der både opleves blandt små og store kommuner. Samtidig forventer 3-5 kommuner et stigende behov for døgntilbud til udviklingshæmmede samt udviklingshæmmede med dom. Godt og vel 2/3 af kommunerne forventer et uændret behov for dag- og døgnpladser til voksne senhjerneskadede, mens 3 kommuner forventer et stigende behov.

For personer med stofmisbrug, hjemløse og voldsramte kvinder forventer et flertal af kommuner et uændret behov for dag- og døgnpladser. Ligeledes på tale-, høre- og synsområdet forventes et uændret forbrug – på både voksenområdet samt børn- og ungeområdet.

For målgruppen børn og unge med autisme og ADHD forventer et flertal af kommunerne et uændret behov for dag- og døgntilbud, mens 4 kommuner forventer et stigende behov for dagtilbud. Kommunerne forventer i vid udstrækning et uændret forbrug af pladser til udviklingshæmmede børn og unge samt udviklingshæmmede med dom.

4.2 Kommunernes behov for pladser *uden for* kommunens eget regi

De senere års tendens i kommunernes behov for pladser *uden for* kommunens eget regi fortsætter i 2014. Således forventer kommunerne et uændret eller en faldende efterspørgsel efter pladser *uden for* kommunens eget regi. Flere kommuner angiver samtidig, at de arbejder mod en øget grad af selvforsyning, hvorfor det må forventes, at tendensen vil fortsætte i årene fremover.

For målgruppen voksne med sindslidelser forventer et flertal af kommuner i 2014 et uændret behov for pladser *uden for* kommunens eget regi for såvel dag- og døgntilbud, mens de resterende kommuner forventer et faldende behov. Tendensen for målgruppen voksne med sindslidelser er dermed ændret i forhold til 2012 og 2013, hvor flertallet af kommuner forventede et faldende behov for pladser *uden for* kommunens eget regi.

I forhold til målgruppen voksne med psykisk handicap (autisme og ADHD) forventer et lille flertal af kommuner et uændret behov, mens 6-7 kommuner forventer et faldende behov (heriblandt de fire største kommuner). Dette gælder såvel dag- som døgntilbud.

Specifikt for voksne udviklingshæmmede er tendensen fra 2012 og 2013 vendt, idet et flertal af kommuner nu angiver, at de i 2014 forventer et uændret behov for pladser *uden for* kommunens eget regi – modsat de tidligere år, hvor et flertal forventede et faldende behov for pladser. Dog anfører 6 kommuner, at de også i 2014 forventer et faldende behov.

Tendensen for udviklingshæmmede med dom vurderer kommunerne vil fortsætte ind i 2014, idet et stort flertal af kommunerne fortsat forventer et uændret behov for dag- og døgnpladser *uden for* kommunens eget regi.

For målgruppen voksne med senhjerneskade forventer et flertal af kommunerne et uændret behov for pladser *uden for* kommunens eget regi, mens den resterende 1/3 af kommunerne forventer et faldende behov.

På børn- og ungeområdet forventer et flertal af kommuner generelt et uændret behov *uden for* kommunens eget regi, mens den resterende del forventer et faldende behov for pladser. For målgrupperne børn og unge med autisme og ADHD forventer 2/3 af kommunerne et uændret behov for dag- og døgntilbud, mens den resterende del forventer et faldende behov. Flere kommuner angiver, at der i takt med større inklusion på både dagtilbuds- og skoleområdet forventes flere lokale tilbud på området.

I nedenstående tabel er oplyst en mere detaljeret gennemgang af de kommunale indberetninger til Rammeaftale 2014.

Tabel 4.1. Kommunernes samlede indberetninger til Rammeaftale 2014

Målgrupper <i>Kommunerne har samlet set markeret følgende i de kommunale redegørelser:</i>	Dagtilbud <i>(Det samlede forventet behov)</i>			Døgntilbud <i>(Det samlede forventet behov)</i>			Forventet behov for pladser <u>uden for</u> kommunens eget regi					
	Faldende	Uændret	Stigende	Faldende	Uændret	Stigende	Dagtilbud			Døgntilbud		
							Faldende	Uændret	Stigende	Faldende	Uændret	Stigende
1. Voksne med sindslidelser	1	14	3	1	14	3	6	12	0	5	13	0
2. Voksne med psykisk handicap:												
• Autisme	0	12	6	0	10	8	6	12	0	6	10	1
• ADHD	1	11	6	1	11	6	7	11	0	6	11	0
• Udviklingshæmmede	0	16	2	0	12	5	6	11	0	6	10	0
• Udviklingshæmmede m/ dom	0	16	2	0	15	3	3	14	0	3	13	1
• Andre	0	13	0	0	12	0	2	10	0	2	9	0
3. Voksne med fysisk handicap:												
• Senhjerneskade	1	14	3	1	14	3	5	13	0	5	12	0
• Andre	0	11	0	0	11	0	1	10	0	1	9	0
4. Personer med stofmisbrug	0	13	2	1	14	1	4	10	1	3	13	0
5. Hjemløse og personer med særlige sociale problemer	2	11	2	2	12	2	4	11	0	4	12	0
6. Voldsramte kvinder	0	11	0	0	15	1	0	10	0	0	14	0
7.a. Voksne med behov for tilbud på:												
• taleområdet	0	15	1				3	12	0			
• høreområdet	0	16	0				1	14	0			
• synsområdet	0	16	0				2	13	0			
• hjælpemiddelområdet	0	15	0				1	13	0			
7.b. Børn med behov for tilbud på:												
• taleområdet	0	16	0				4	12	0			
• høreområdet	1	15	0				2	14	0			
• synsområdet	0	16	0				1	15	0			
• hjælpemiddelområdet	0	16	0				1	15	0			
8. Børn og unge med nedsat fysisk funktionsevne	1	13	1	0	11	1	3	11	0	4	9	0
9. Børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne:												
• Autisme	0	13	4	1	12	1	4	12	1	5	11	0
• ADHD	0	13	4	2	12	0	2	15	0	5	11	0
• Udviklingshæmmede	1	16	0	2	12	0	2	15	0	5	11	0
• Udviklingshæmmede m/ dom	0	17	0	1	13	0	1	16	0	2	14	0
• Andre	0	15	1	1	13	0	1	14	1	3	11	1
10. Almenboliger (<i>lovbestemt spørgsmål</i>)							1	6	0	1	6	0

Note: Alle felter er ikke afkrydset af alle kommuner. Kommunerne er sidestillet – uanset kommunestørrelse

Kapitel 5. Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

I forbindelse med udarbejdelsen af udviklingsstrategien på det specialiserede social- og undervisningsområde har kommunerne ansvaret for at sikre en indbyrdes koordinering mellem regionerne af de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger. Der er i 2014 syv landsdækkende tilbud, fem landsdelsdækkende tilbud og otte tilbud med sikrede afdelinger.

Nedenfor er kort opsummeret de helt overordnede hovedtendenser omkring kapacitet og belægning samt kommunernes efterspørgsel og behov efter disse typer af tilbud. Tilbuddenes udvikling i forhold til kapacitet, belægning og tendenser i forhold til kommunernes efterspørgsel er beskrevet særskilt for hvert af de tilbud, der i bekendtgørelsen er defineret som henholdsvis lands- og landsdelsdækkende og sikrede afdelinger i bilag 3.

5.1. Lands- og landsdelsdækkende tilbud

Samlet set har belægningen på de lands- og landsdelsdækkende tilbud været på 94 procent i 2012. Belægningen på tilbuddene svinger dog fra 30 til 141 procent. Samlet forventer driftsherrerne ikke de store forandringer i tilbuddenes kapacitet frem mod 2016. Dog vil to tilbud (Center for Døvblindhed og Høretab og CFD (Center for Døve)) øge antallet af pladser fra 2012 til 2014, mens to tilbud (Center for Høretab og Kofoedsminde) har nedjusteret antallet af pladser i 2013.

Det landsdækkende tilbud Nyborgskolen har haft faldende belægning i en årrække, og Region Syddanmark er i dialog med Ministeriet for Børn og Undervisning om tilbuddets fremtid. De øvrige tilbud forventer på nuværende tidspunkt en uændret kapacitet frem til 2016.

De lands- og landsdelsdækkende tilbud bliver overvejende belagt med borgere fra kommunerne i beliggenhedsregionen eller de omkringliggende regioner. Gennemgående oplyser kommunerne, at efterspørgslen efter de lands- og landsdelsdækkende tilbud i 2014 vil være uændret.

5.2. Sikrede afdelinger

Belægningen på de sikrede afdelinger var i 2012 samlet set på 70 procent, der spændte fra 56 til 89 procent på de enkelte tilbud. Den sikrede afdeling Kompasset, der blev oprettet den 1. september 2012, og havde lav belægning de første måneder. Driftsherrerne for de sikrede afdelinger forudsætter en belægningsprocent på 85 for de sikrede afdelinger.

I 2012 blev der nedlagt 19 sikrede pladser fordelt på fem tilbud drevet af henholdsvis Region Syddanmark, Midtjylland, Sjælland og Hovedstaden. Med den samtidige etablering af Kompasset på 8 pladser blev der samlet set foretaget en nedjustering på 11 pladser.

Pladserne på de sikrede afdelinger bliver primært belagt med borgere fra kommuner i den region, hvor tilbuddet ligger, eller fra omkringliggende

regioner. Borgere fra Hovedstadsregionen er dog forholdsvis højt repræsenteret i alle beliggenhedsregioner.

Tilsvarende de lands- og landsdelsdækkende tilbud oplyser landets kommuner, at efterspørgslen efter de sikrede afdelinger i 2014 gennemgående vil være uændret. Flere kommuner på tværs af landet fremhæver i den forbindelse, at det alene er med afsæt i lægehenviisning eller efter domsafsigelse, at der bliver trukket på tilbuddene. Kommunerne oplever det derfor svært at prognosticere på, hvordan henviisnings- og domsmønstre vil være i 2014.

Kapitel 6. Specialundervisningsområdet

Kommunalbestyrelsen i regionen og regionsrådet indgår årligt en rammeaftale om faglig udvikling, styring og koordinering af de regionale undervisningstilbud, der ligger i regionen, jf. § 47, stk. 3, i lov om folkeskolen og § 6 h, stk. 3, i lov om specialundervisning for voksne. Kommunalbestyrelserne i regionen koordinerer udarbejdelsen af rammeaftalen.

Bekendtgørelsen omfatter følgende undervisningstilbud m.v.:

- De lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, der drives af regionsrådet i henhold til § 20, stk. 3, i lov om folkeskolen og § 1, stk. 2, i lov om specialundervisning for voksne.
- Undervisningstilbud for personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder (kommunikationscentre), der drives af regionsrådet i henhold til § 1, stk. 3, i lov om specialundervisning for voksne.
- Rådgivning og vejledning, der ydes af de regionale undervisningstilbud og Københavns Kommunes lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, og som ikke er knyttet til pladserne på undervisningstilbuddene.

Idet Region Midtjylland hverken driver lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud for børn og unge i henhold til Folkeskolelovens § 20, stk. 3 eller lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud for voksne i henhold til Specialundervisningslovens § 1, stk. 2, er det blot Region Midtjyllands undervisningstilbud for personer med tale-, høre- og synsvanskeligheder efter Specialundervisningslovens § 1, stk. 3, der er omfattet.

I Region Midtjylland er målgruppen for rammeaftalen på specialundervisningsområdet således personer med kommunikationshandicap. Denne målgruppe er delt op i et taleområde og et høreområde, hvilke hver især er nærmere beskrevet nedenfor.

Tilbuddene på specialundervisningsområdet

Taleområdet tilbyder sig mod børn og voksne med tale- og sprogvanskeligheder, erhvervet hjerneskade samt stamme-, læse- og stemmевanskeligheder, herunder voksne med progredierende lidelser (Parkinsons m.v.) og bortopereret strube.

Høreområdets målgruppe er hørehandicappede børn og voksne, døve, døvblevne, døvblinde, personer med cochlear implant, Ménières sygdom, tinnitus samt disses pårørende og personale.

For personer med kommunikationshandicap tilbydes specialrådgivning til personer med medfødte eller erhvervede handicaps, der har en sådan karakter, at der kræves et højtspecialiseret tilbud. Det drejer sig typisk om lidelser eller handicaps, der i svær grad hæmmer borgerens funktionsevne.

Kerneydelserne på området er undervisning, rådgivning og vejledning tilpasset borgerens handicap. På taleområdet er undersøgelse og udredning desuden en del af kerneydelserne

Specialundervisningsområdet i 2014

De 19 kommuner i Region Midtjylland har i de kommunale redegørelser i januar 2013 angivet forventet pladsbehov på de regionale specialundervisningstilbud og det forventede brug af rådgivning og vejledning fra de regionale specialundervisningstilbud.

Af de kommunale redegørelser fremgår primært, at der i 2014 – i lighed med tidligere år - vil være et uændret forbrug på specialundervisningsområdet i forhold til det eksisterende niveau. Enkelte kommuner angiver dog, at de forventer et fald i kommunernes forbrug af pladser *uden for* eget regi. Dette er gældende for såvel voksenområdet som børn- og ungeområdet, jf. tabel 4.1.